

Bezpieczeństwo w szkole – analiza badań

Szkola jest instytucją organizującą życie jednostki i życie społeczne. Wywiera na człowieka ogromny wpływ. Jest dla niego miejscem, w którym nabiera doświadczenia i zdobywa wiedzę, nawiązuje relacje społeczne, poszukuje orientacji na przyszłość. Szkoła dla społeczeństwa jest narzędziem organizacji życia społecznego, kształtującej się w kilku obszarach. Kształtuje postawy i perspektywę życiową, stanowi powiązanie kariery edukacyjnej z przyszłością zawodową i oczekiwaniami rynku pracy, wiąże z procesami obywatelskimi, więzią narodową i poczuciem wspólnoty.

Jednym z wyzwań stojącym przed współczesną szkołą jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim jej uczniom i pracownikom.

W ujęciu definicyjnym bezpieczeństwo to „(...) stan psychiczny lub prawny, w którym jednostka ma poczucie pewności, oparcie w drugiej osobie lub w sprawnie działającym systemie prawnym” (Dunaj 1996, s. 30). M. Skarżyński wskazuje, że bezpieczeństwo ściśle wiąże się z zaspokojeniem potrzeb istnienia, tożsamości i spokoju. Istotne znaczenie odgrywa również pewność rozwoju, która motywuje do działania i planowania własnego bycia. Zauważa, że brak bezpieczeństwa generuje silny niepokój i poczucie zagrożenia (Włodarek 2007, s. 97 - 98).

Kwestia bezpieczeństwa w szkole podejmowana jest przez wszystkich uczestników oświaty. Obowiązki w tym obszarze zapisane są w dokumentach legislacyjnych tj. Ustawa Prawo Oświatowe, czy Ustawa Karta Nauczyciela.

W Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Biskupicach przeprowadzono diagnozę bezpieczeństwa uczniów i rodziców. Celem badania było uzyskanie wiedzy na temat bezpieczeństwa w Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Biskupicach. Diagnoza stanowiła podstawę do wyprowadzenia wniosków, wypracowania i wdrożenia rekomendacji oraz opracowania procedur bezpieczeństwa w szkole.

Bezpieczeństwo w szkole badano kwestionariuszem ankiety skierowanym do uczniów i rodziców. Do uzyskania szerszej wiedzy na temat bezpieczeństwa dodatkowo dokonano analizy dokumentacji szkolnej, tj. dzienniki pedagogów szkolnych, wpisy o zachowaniach uczniów umieszczone w dzienniku elektronicznym.

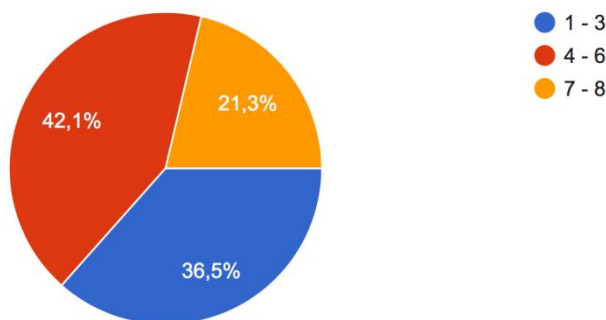
O prowadzonej diagnozie zostali poinformowani wszyscy uczniowie oraz ich rodzice. W badaniu wzięło udział 198 uczniów, oraz 61 rodziców.

Uzyskane wyniki badań zestawiono ze sobą w taki sposób, aby można było porównać doświadczenie bezpieczeństwa w szkole uczniów i rodziców.

UCZNIOWIE

W której klasie się uczysz?

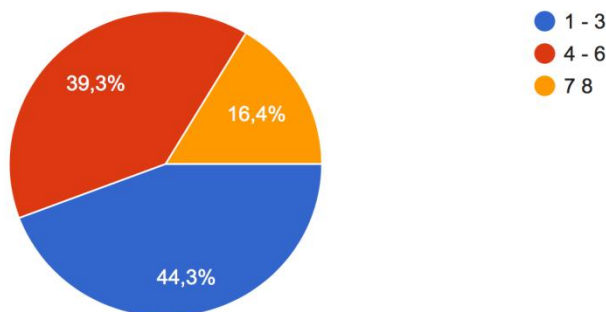
197 odpowiedzi

RODZICE

W której klasie uczy się Pani / Pana dziecko?

61 odpowiedzi

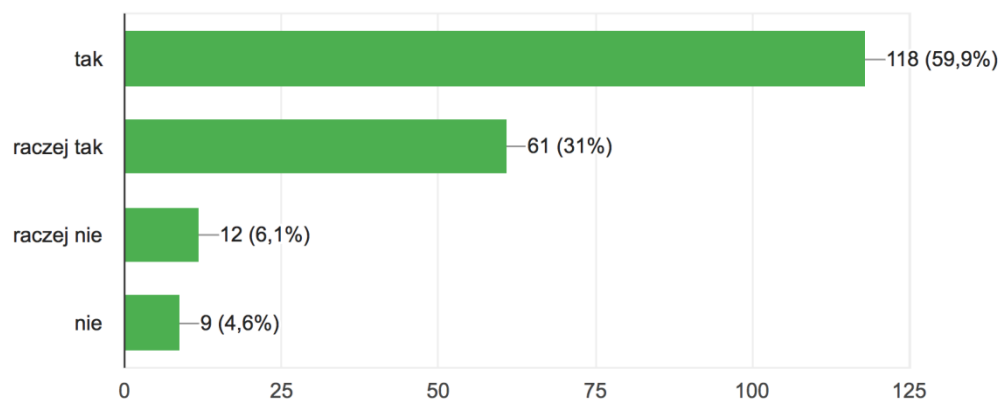
W diagnozie brali udział uczniowie oraz rodzice wg przedziałów klas 1 - 3, 4 - 6, 7 - 8. W tym pytaniu uzyskane wyniki procentowe stanowią jedynie metrykę i nie dają odpowiedzi na pytanie np. Jaki procent uczniów z klas 1-3 w szkole czuje się bezpiecznie? czy Jak często uczniowie klas 4 – 5 spotykają się w szkole z agresją?

Założeniem diagnozy było uzyskanie odpowiedzi na pytanie dotyczące bezpieczeństwa w całej społeczności szkolnej, po to, aby jak najszerzej przyjrzeć się zjawisku w całym środowisku szkolnym, bez uprzedniego podziału na grupy.

UCZNIOWIE

Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?

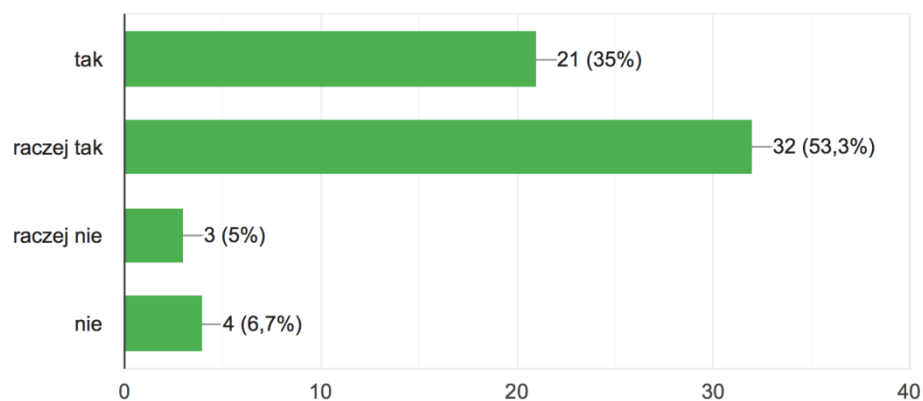
197 odpowiedzi

RODZICE

Czy w swojej szkole Pani / Pana dziecko czuje się bezpiecznie?

60 odpowiedzi

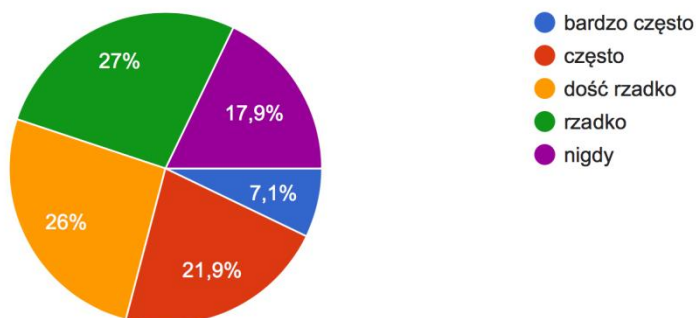

Uzyskany wynik z udzielonych odpowiedzi uczniów- 59.9% odpowiedzi tak oraz 31% dla odpowiedzi raczej tak, oraz 35% odpowiedzi tak i 53,3% odpowiedzi raczej tak podanych przez rodziców pozwala wysnuć wniosek, że w Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Biskupicach uczniowie czują się bezpiecznie.

UCZNIOWIE

Jak często spotykasz się z agresją w swojej szkole?

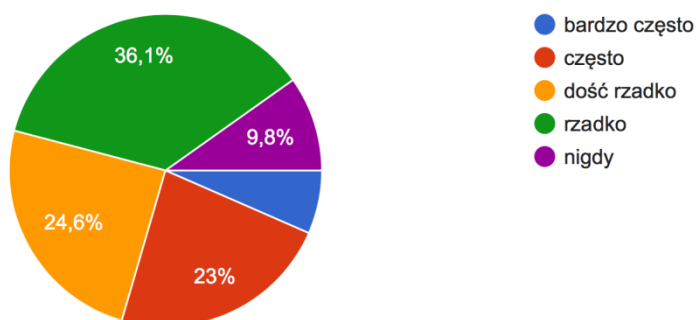
196 odpowiedzi

RODZICE

Jak często Pani / Pana dziecko spotyka się z agresją w swojej szkole?

61 odpowiedzi

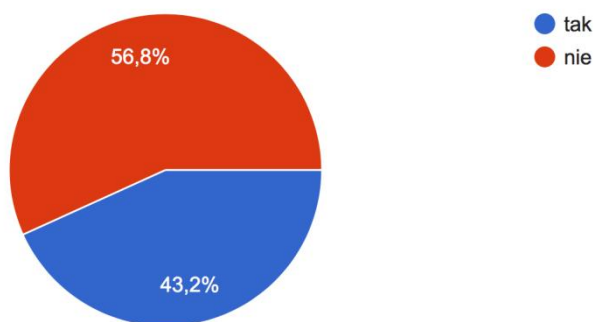

Na pytanie o częstotliwość spotykania się z agresją w szkole 27% badanych odpowiedziało rzadko, 26% dość rzadko. Jednak tylko 7,1 % respondentów z grupy uczniów odpowiedziało – nigdy. Zdaniem 36,1% rodziców z agresją na terenie szkoły ich dzieci spotykają się rzadko a 24,6 % dość rzadko. 9,8% rodziców powiedziało, że ich dzieci nigdy nie spotkały się z agresją.

UCZNIOWIE

Czy doświadczyłeś agresji w szkole?

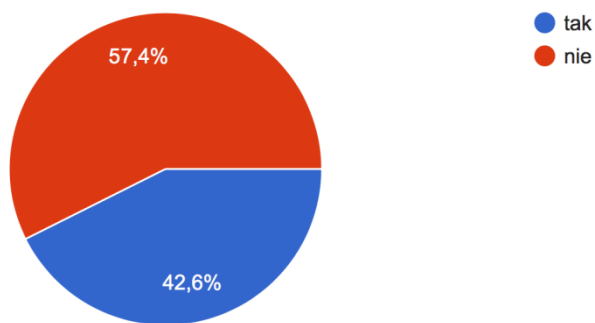
192 odpowiedzi

RODZICE

Czy Pani / Pana dziecko doświadczyło agresji w szkole?

61 odpowiedzi

Wyniki uzyskane z odpowiedzi na to pytanie pokrywają się w grupach uczniów i rodziców. 56,8 % uczniów nigdy nie doświadczyło agresji w szkole, podobnie sądzą rodzice, którzy potwierdzili, że 57,4 % dzieci nie doświadczyło agresji.

Ważną informację dla podejmowania działań szkoły w obszarze bezpieczeństwa są wyniki potwierdzające, że uczniowie doświadczyli agresji w szkole. Należy jednak zaznaczyć, że w pytaniu tym nie zawężano pojęcia agresji do podania jego definicji i każdy z respondentów udzielał odpowiedzi definiując je subiektywnie. Stąd też doświadczenie agresji obejmowała

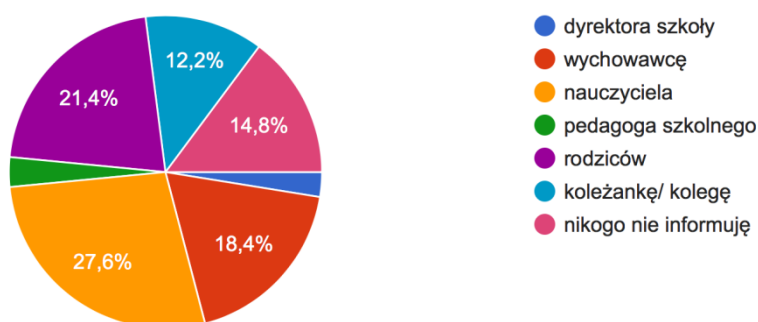
zachowania tj. popchnięcie, usłyszenie wulgarnego słowa, potrącenie na schodach przez innego ucznia, itd.

Najczęstszymi agresywnymi zachowaniami uczniów są przeklinanie, przezywanie, wyśmiewanie, jednak analiza dokumentacji szkolnej nie potwierdziła takiej ilości zachowań agresywnych, co wskazuje, że nie zgłaszano zdarzeń dyrektorowi, pedagog, wychowawcom i nauczycielom wszystkich zachowań agresywnych.

UCZNIOWIE

Kogo informujesz o zaobserwowanych zachowaniach agresywnych?

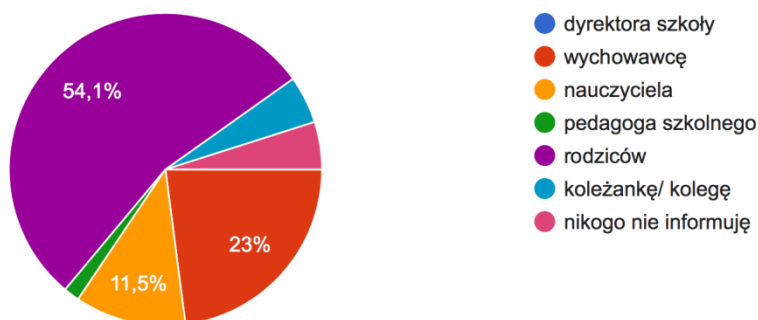
196 odpowiedzi

RODZICE

Kogo Pani / Pana dziecko informuje o zaobserwowanych zachowaniach agresywnych?

61 odpowiedzi

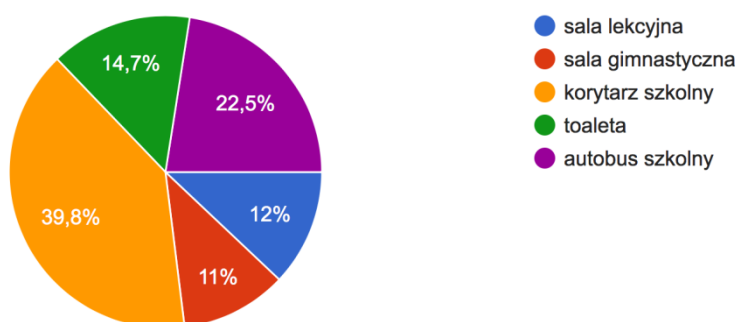

Uczniowie o zaobserwowanych zachowaniach agresywnych najczęściej informują nauczyciela – 27,6 % oraz wychowawcę – 18,4%, natomiast w 54,1% rodzice sądzą, że są informowani o takich zachowaniach przez swoje dzieci. Na uwagę zasługuje wynik obejmujący odpowiedź – nikogo nie informuję, 14,8% uczniów z nikim nie dzieli się taką wiedzą.

UCZNIOWIE

W których miejscach w szkole czujesz się najmniej bezpieczny?

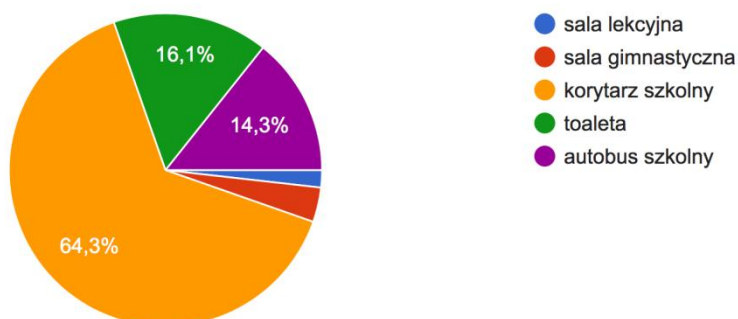
191 odpowiedzi

RODZICE

W których miejscach w szkole Pani / Pana dziecko czuje się najmniej bezpieczne?

56 odpowiedzi

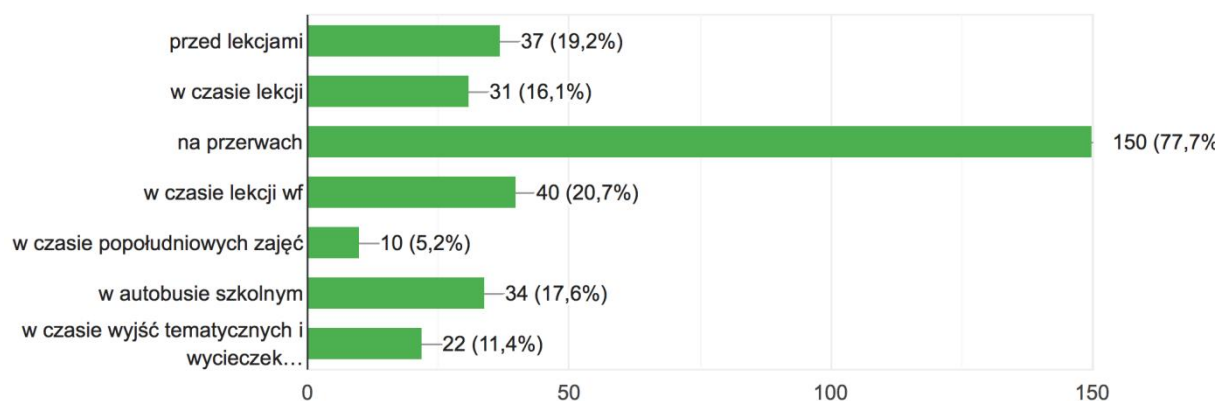
Pytanie to zostało skonstruowane w taki sposób, aby uzyskać informacje o miejscach, które wymagają wzmocnienia poziomu bezpieczeństwa, dlatego nie podano do wyboru odpowiedzi typu: nie ma takiego miejsca w szkole.

Zarówno rodzice, jak i uczniowie zgodnie twierdzą, że korytarz szkolny jest najmniej bezpiecznym miejscem w szkole. W opinii respondentów na drugim miejscu znajduje się autobus szkolny.

UCZNIOWIE

Kiedy najczęściej obserwujesz zachowania agresywne?

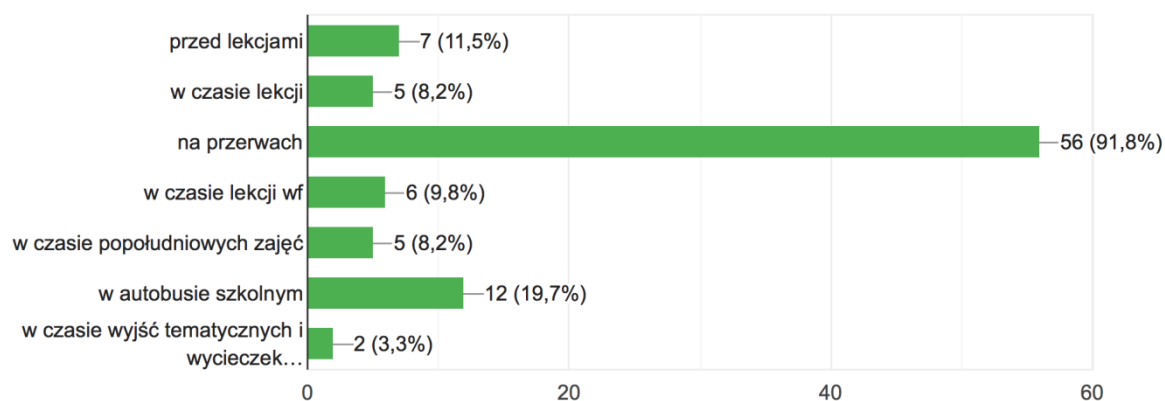
193 odpowiedzi

RODZICE

Kiedy najczęściej Pani / Pana dziecko obserwuje zachowania agresywne?

61 odpowiedzi

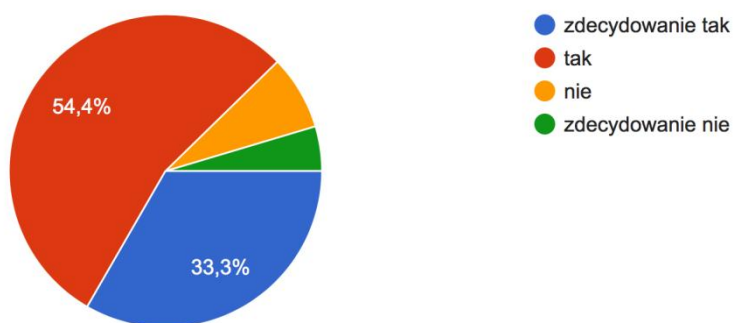

Obserwuje się zależność pomiędzy najmniej bezpiecznym miejscem a czasem, kiedy występują zachowania agresywne. Korytarz i czas przerwy generują największą liczbę zachowań agresywnych. 77,7% uczniów potwierdziło tę zależność, oraz 91,8 % rodziców.

UCZNIOWIE

Czy dobrze czujesz się w swojej szkole?

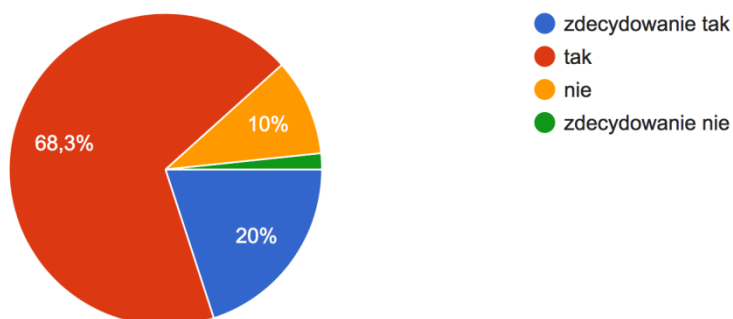
195 odpowiedzi

RODZICE

Czy Pani / Pana dziecko dobrze czuje się w swojej szkole?

60 odpowiedzi

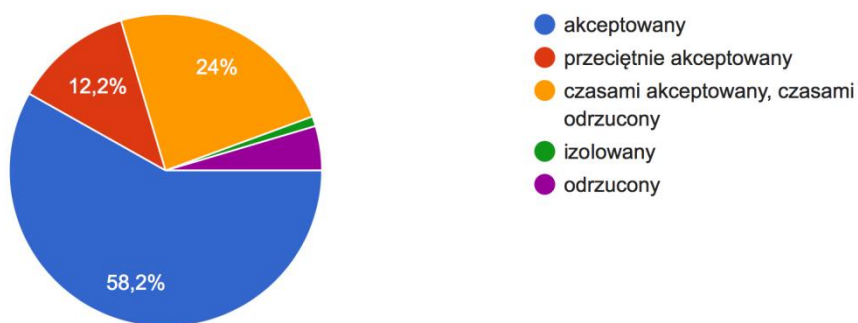
Na pytanie: czy dobrze czujesz się w swojej szkole 87,7% uczniów udzieliło odpowiedzi zdecydowanie tak i tak. 68,3 % rodziców uważa, że ich dzieci czują się dobrze w swojej szkole. W grupie rodziców 20 % na to pytanie odpowiedziało – zdecydowanie tak.

Uzyskany wynik świadczy o tym, że uczniowie w Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Biskupicach czują się dobrze.

UCZNIOWIE

Jak czujesz się w grupie rówieśniczej?

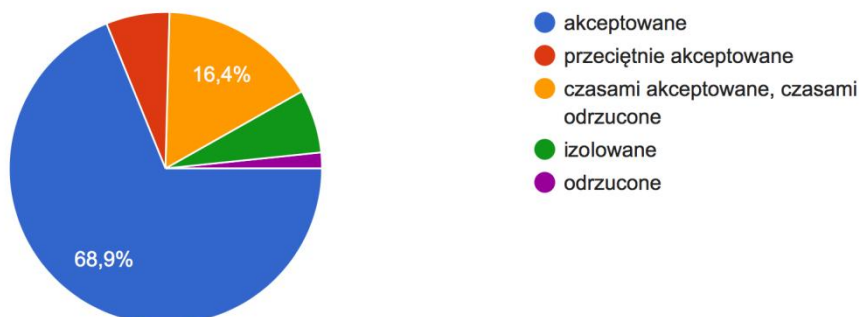
196 odpowiedzi

RODZICE

Jak w grupie rówieśniczej czuje się Pani / Pana dziecko?

61 odpowiedzi

W grupie rówieśniczej 58,2 % uczniów w czuje się akceptowanymi, 68,9 % rodziców uważa, że ich dzieci czują się akceptowane w grupie rówieśniczej. Taki wynik może świadczyć o tym, że uczniowie nawiązują prospołeczne relacje rówieśnicze, które przy towarzyszeniu nauczycieli i rodziców, będą pomocne w rozwiązywaniu pojawiających się sytuacji kryzysowych.

Szkoła jest miejscem znaczącym dla wszystkich ludzi. Jest nierozzerwalnym elementem życia. Człowiek związany jest z nią najpierw jako uczeń, potem jako rodzic ucznia. Dla części społeczeństwa jest miejscem pracy. W przestrzeni szkoły nawiązują się relacje pomiędzy jej aktywnymi członkami. Istotne są relacje nauczyciel – uczeń, nauczyciel – rodzic, jednak dla ucznia nadrzędnymi są relacje uczeń – uczeń. Dzieci uczą się życia w grupie rówieśniczej i zdarza się, że popełniają błędy w nawiązywaniu relacji z rówieśnikami. Bardzo ważnym w tej kwestii jest podjęcie wspólnych działań wszystkich uczestników społeczności szkolnej, które przy wykorzystaniu istniejącego potencjału pozwolą na zminimalizowanie ilości zachowań agresywnych wśród uczniów.

Wnioski:

1. Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Biskupicach w doświadczeniu uczniów jest szkołą bezpieczną.
2. Uczniowie w szkole czują się dobrze
3. Grupa rówieśnicza tworzy relacje, w której uczniowie czują się akceptowani.
4. W szkole najczęściej występują zachowania agresywne w trakcie przerw i w autobusie szkolnym.
5. Uczniowie najczęściej zgłaszają obserwowane zachowania agresywne nauczycielom i wychowawcom.

Rekomendacje:

1. Wzmocnić dyżury nauczycieli w trakcie przerw.
2. Aktywnie prowadzić dyżur reagując na każdy przejaw agresji słownej i fizycznej.
3. Zwrócić się z prośbą do przewoźnika o wnikliwe monitorowanie przejazdów uczniów autobusem szkolnym.
4. Prowadzić warsztaty dla uczniów i rodziców z obszaru bezpieczeństwa i sposobów eliminowania napięć i rozwiązywania konfliktów.
5. Zmobilizować uczniów i rodziców do zawiadamiania szkoły o obserwowanych zachowaniach.

6. Prowadzenie dla uczniów Treningu umiejętności społecznych.

BIBLIOGRAFIA:

1. B. Dunaj *„Słownik współczesnego języka polskiego*, red. B. Dunaj, Warszawa 1996.
2. A. Włodarek, *Problemy międzypokoleniowe a poczucie bezpieczeństwa*, w: *Edukacja dla bezpieczeństwa – bezpieczna szkoła, bezpieczny uczeń*, red. D. Czajkowska-Ziobrowska, A. Zduniak, Poznań 2007, s. 97–98.